

description, two vectors of work are distinguished. The first vector is work with primary school children and the second vector is work with parents of primary school children. The levels (initial, sufficient, optimal) are outlined, according to which the effectiveness of the education of the culture of relations between parents and children of primary school age in the educational process will be tested.

Key words: education, culture of relationships, primary school child, parents of primary school children, model of education, forms and methods of education, primary school.

УДК 373.3.091.33-027.31:004]:316.77

Оксана Костащук

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ORCID ID 0000-0003-2938-1436

DOI 10.24139/2312-5993/2024.06/233-244

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті автор обґрунтовує актуальність проблеми формування медіа компетентності учнів початкової школи засобами інноваційних технологій навчання. Розкрито необхідність формування такого поняття як «медіакомпетентність» як провідного аспекту споживання інформації, що охоплює усіх громадян, у тому числі й учнів молодшого шкільного віку. Доведено, що у сучасних реаліях трансформації системи освіти, стрімкого розвитку інформаційного потоку та технологій, особливого значення набуває проблема формування медіаграмотного учня, який здатен реагувати на нові виклики у навчанні, орієнтуватися у світі інформації та грамотно її інтерпретувати тощо. Акцентовано увагу на тому, що процес формування медіакомпетентності шляхом використання інноваційних технологій навчання, сприятиме становленню медіа компетентного споживача, тобто учня початкової школи. Автор наголошує на тому, що педагогічний потенціал інноваційних технологій навчання у процесі формування медіа компетентності молодших школярів відбувається через: використання спеціальних завдань та практичних кейсів щодо вироблення умінь створювати власні медіапродукти; забезпечення тісної взаємодії школи та сім'ї щодо питань медіаосвіти; готовність педагога до впровадження медіаосвітніх засобів.

Ключові слова: медіа, інформація, компетентність, медіакомпетентність, медіаосвіта, інноваційні технології, медіаграмотність.

Постановка проблеми. У сучасному світі інформаційні та медіатехнології є невід'ємною частиною життя кожної людини. Особливо це стосується підростаючого покоління, яке з ранніх років життя має вільний доступ до цифрових носіїв, інтернет-ресурсів та споживання різноманітного медіаконтенту. У зв'язку з цим, перед сучасною системою освіти постає нагальне завдання – формування медіакомпетентності учнів початкової школи, які здатні стрімко

реагувати на нові виклики щодо навчання, вміють віднаходити необхідну інформацію, аналізувати її та робити правильні висновки. Відповідно, різні форми медіа, такі як: інтернет, телебачення, радіо, друковані джерела та ін., є тією базою, що закладає погляди на життя, особливо коли мова йде про учнів молодшого шкільного віку. Інформаційний простір, так чи інакше, впливає на світогляд, має здатність змінювати світосприйняття, відношення до певних речей та життєвих цінностей. Отож медіапродукт визначає процес навчання, виховання, розвиток та становлення особистості молодшого школяра. Саме тому, питання щодо формування медіакомпетентності учнів початкової школи засобами інноваційних технологій навчання набуває сьогодні неабиякої важливості та актуальності.

Аналіз актуальних досліджень. Основні питання медіаосвіти віднаходимо у низці нормативних документів. Відтак, базовим є Концепція медіаосвіти, у якій йдеться про впровадження медіа у навчання як провідний елемент його оптимізації. Також акцентовано увагу на розкритті головних аспектів медіакультури в країні загалом, та навчанні зокрема – надання якісних медіаосвітніх послуг здобувачам освіти, і, як результат, формування у них медіакомпетентності. Так, у резолюції медіаграмотності, яка схвалена Європарламентом, наголошено на особливостях споживання інформації, важливості надання медіаосвіти всім громадянам, та включенні медіа у навчальні програми початкової школи.

Здійснений науковий пошук засвідчив, що процес формування медіакомпетентності необхідно розпочинати вже з початкових класів, чому й присвячено низка праць як зарубіжних (А. Брейтер, П. Джуен, Ч. Олсон, С.Хаг, С.Ворсноп і т.д), так і вітчизняних дослідників (С.Шумаєва, І.Шевирьова, Н.Лашук, Н.Приходькіна). У працях О. Волошенюк, С. Пензай віднаходимо проблеми медіаосвіти у початковій школі, а питання щодо формування медіакомпетентності учнів початкової школи – актуальні для досліджень В. Іванова, Г.Дегтярьова, В.Літостанський та ін. Нам імпонують дослідження О.Савченко, І.Черешнюк, які наголошують на тому, що медіа є головним продуктом існування людини 21 століття, без медіаосвітніх процесів – людина не здатна розвиватися у соціумі, проявляти себе у всіх галузях, у тому числі й навчанні.

Мета статті. Метою публікації є розкриття головних аспектів процесу формування медіакомпетентності учнів початкової школи та з'ясуванні ролі інноваційних технологій навчання у цьому процесі.

Методи дослідження. З метою забезпечення об'єктивності дослідження та вирішення запланованих завдань нами було використано такі теоретичні методи, як метод теоретичного аналізу, систематизація та узагальнення наукових джерел, метод порівняльного аналізу та ін.

Виклад основного матеріалу. У межах наукового дискурсу питання, що стосується трансформації системи освіти до реалій життя суспільства є досить актуальним. У концепції Нової української школи йдеться про піднесення освітньої системи на новий рівень, з активним переходом процесу навчання від одержання знань, умінь та практичних навичок – до здатності їх використовувати у повсякденному житті. Загалом в освіті відбувається реалізація ідей компетентнісного підходу до навчання, тобто, врахування десяти головних компетентностей НУШ (Нова українська школа: poradnik dla vchytelja, 2017). Зазначимо, що розвиток ЗМІ впливає на життя суспільства загалом, та освіти зокрема. Так, медіазасоби активно включені в життя людини, і тому, освіта покликана реалізувати завдання щодо навчання учнів орієнтуватися у медіапросторі, інтерпретувати різноманітну інформацію, застосовувати її у житті. Це все вимагає формування медіакомпетентності учнів початкової школи.

Поняття медіакомпетентності вперше було згадано у «Концепції впровадження медіаосвіти в Україні 2010 року», проте на той час, воно не набуло такої актуальності як сьогодні та необхідності включення в освітню практику. Наразі ж, окреслення головних медіапродуктів, що мають бути засвоєні здобувачами освіти віднаходимо у Типових освітніх програмах мовно-літературної освітньої галузі у змістовій лінії «Досліджуємо медіа» .

Поняття «медіакомпетентність» є актуальним, що пов'язано, як нам видається, зі стрімкими змінами інформаційного суспільства. Так, медіакомпетентність визначається як здатність особистості ефективно орієнтуватися в медіапросторі, аналізувати інформацію, розпізнавати фейкові новини та критично ставитися до одержаної інформації. Представники зарубіжної наукової школи досліджуване поняття трактують через такі виміри (німецький соціолог Д.Бааке):

- ✓ знання про медіа та їх практичне використання

- ✓ усвідомлення ролі медіа у суспільстві
- ✓ здатність до презентування власної медіапродукції
- ✓ вміння критично мислити (Медіакомпетентність – вміння для життя сучасної людини).

Отже, медіакомпетентність – це сукупність знань, умінь, спроможностей, що дозволяють відбирати, застосовувати, здійснювати аналіз, оцінювати та правильно інтерпретувати інформацію різними способами. Дана компетентність містить такі компоненти, як: когнітивний (здатність розуміти та аналізувати медіатексти); технологічний (вміння застосовувати медіатехнології); комунікативний (спроможність до ефективного спілкування за допомогою медіа); етичний (усвідомлення моральних та правових норм у медіапросторі).

Концепція впровадження медіаосвіти поняття медіакомпетентності визначає як рівень медіакультури, що розкриває розуміння людиною політичний, економічний, соціокультурний зміст медіа, визначає її здатність бути носієм медіацінностей, ефективно працювати у медіапросторі, створювати нові медіапродукти, виявляти власну громадянську позицію тощо (Концепція впровадження медіа-освіти в Україні, 2010).

Науковиця С. Тріщина дефініцію «медіакомпетентність» інтрепретує як властивість людини, що виступає результатом дій усвідомлення, відбору, аналізу, узагальнення інформації, здатність до прийняття рішень у різних видах діяльності. Дослідниця виділяє наступні функції медіакомпетентності: 1) *пізнавальна* – систематизація знань, вміння розуміти себе; 2) *адаптивна* – адаптація до умов життя та здійснення практичної діяльності у соціумі; 3) *нормативна* – визначення моральних норм та вимог суспільства; 4) *оціночна* – орієнтування у потоці інформації, визначення та відбір інформації, її оцінювання; 5) *інтерактивна* – налаштування на активну, творчу, самостійну діяльність, що сприяє самовдосконаленню; 6) *комунікативна* – спілкування та обмін інформацією.

Отож, дослідження поняття «медіакомпетентність» вимагає орієнтування на засоби масової інформації, передбачає здійснення активних дій з медіапродуктами, створення власних. Науковий журнал «Сучасний погляд» досліджувану категорію розкриває як вміння аналізувати, використовувати, оцінювати, створювати та передавати медіа різними способами. Цікавими нам видаються з цього приводу міркування дослідників Hague і Williamson, що медіакомпетентність

виступає сукупністю знань про медіаінструменти (знання програмного та апаратного забезпечення) та соціальна обізнаність (розуміння себе, вміння співпрацювати та комунікувати з іншими людьми).

Таким чином, здійснений аналіз наукових джерел, узагальнення поглядів науковців на досліджувану проблему, дозволяє нам трактувати власне розуміння поняття «медіакомпетентність» як здатність до налагодження взаємодії щодо правильного відбору, аналізу, оцінювання, застосування інформації, створення медіапродуктів тощо. Дана категорія реалізується через функції, властивості та має відповідну структуру, у якій розглядаємо наступні структурні компоненти: 1) *інформаційно-пізнавальний* (знання про медіакомпетентність, історію її викликання); 2) *критичний* (аналіз та критичне мислення щодо застосування медіапродуктів); 3) *мотиваційний* (мотивація до ефективного опанування медіазасобами); 4) *морально-соціальний* (усвідомлення медіа та його ролі через урахування впливу різних соціальних груп); 5) *контактний* (комунікація з іншими людьми); 6) *діяльнісний* (здатність до самостійного відбору та використання медіа у власних цілях, створення медіатекстів) (Медіакомпетентність – вміння для життя сучасної людини).

Виокремлені структурні компоненти медіакомпетентності дають можливість перейти до аналізу провідних функцій, дослідженням яких займався науковець Є. Груцо у праці «Медіаосвіта як фактор розвитку особистості в умовах переходу до інформаційного суспільства»: комунікативна функція – забезпечення ефективності рівня спілкування між людьми; культурологічна – усвідомлення значення медіа у житті; адаптивна – здатність адаптуватися до сприймання різноманітної інформації, бути стресостійким у межах інформаційного простору; проєктивна – вміння не попадатися на маніпулятивні «гачки» у медіапросторі, не бути медіа залежним; аксіологічна – вироблення особистісних та професійних життєвих цінностей; аналітична функція – здатність до усвідомлення медіа інформації, її критичне осмислення та оцінювання (Шумаєва, 2014).

Щодо головних структурних компонентів медіакомпетентності учнів початкової школи, то тут, визначаємо такі, які: мотиваційний компонент, що відповідає за прояв стійкої мотивації до споживання відповідного медіаконтенту; інформаційно-пізнавальний компонент, що покликаний сформулювати пізнавальний аспект та діяльнісний

компонент – це практичний процес прояву усіх сформованих компонентів медіакомпетентності у дії.

Вважаємо, що процес формування медіакомпетентності – це досить складний процес, що має ряд характеристик та визначається такими факторами, як (дослідник Дж.Поттер): досвід здійснення практичних дій з медіапростором; використання знань під час роботи з різноманітними джерелами інформації; прагнення до здійснення медіа освітньої діяльності.

Серед головних медіапродуктів, які безпосередньо впливають на молодших школярів, як зазначає, науковиця І.Іванова, співавторка програми «Я у медіапросторі» для здобувачів початкової освіти, виділено такі: мультфільми, комікси, ігри комп'ютерні, фото, пісні, реклама та ін.. (Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології, 2005).

Одним з найперших медіапродуктів, з яким діти знайомляться ще до вступу до школи є малюнок. Це цілком зрозуміло, адже дитина може ще не вміти читати тексти, однак вже активно розглядає ілюстрації. Слід звернути увагу, також, і на те, що у молодшому шкільному віці відбувається активний розвиток психічних процесів (порівняння, аналіз, синтез, узагальнення та ін.). – які є тією необхідною базою для формування медіакомпетентності, адже саме вони впливають на всі процеси роботи з інформацією.

На думку психолога О.Сергеєнкова, для учнів початкової школи характерним є прояв емоцій та почуттів, школярі вчать їх проявляти та за потреби контролювати. Таким способом відбувається реалізація наступного напрямку медіакомпетентності – формування емоційного ставлення до медіапродукції. Молодші школярі повинні вміти пояснити власні вподобання у медіа, зрозуміти як саме медіапродукція викликає у них певні емоції (радість, сум, здивування, розпач та ін.). Ще одним аспектом, який визначає процес формування медіакомпетентності учнів початкової школи ми визначили застосування спеціальних вправ. Реалізацію даного аспекту вбачаємо через використання інноваційних технологій навчання.

Інноваційні технології навчання – це нові способи, прийоми, засоби освітньої діяльності для оптимізації її результатів та одержання нових освітніх результатів (Кричківська, 2022). До таких інноваційних технологій належать: інтерактивні дошки, що дозволяють вчителю залучати всіх учнів до активної взаємодії під час уроку; мультимедійні

презентації, які дозволяють унаочнити навчальний матеріал та зробити урок більш насиченим; освітні платформи (Google Classroom, Moodle та ін.), які забезпечують дистанційне навчання; мобільні додатки, що сприяють гейміфікації освітнього процесу.

У процесі впровадження інноваційних технологій навчання з метою формування медіакомпетентності учнів, провідна роль належить вчителю, який повинен: володіти цифровими компетенціями; планувати уроки з використанням інноваційних методів; підтримувати інтерес учнів до навчання; формувати навички медіаграмотності тощо.

У сучасному інформаційному суспільстві діти щодня стикаються з великою кількістю медіаконтенту. Саме інноваційні технології допомагають вчителям залучати учнів до активного навчання, роблячи уроки цікавими та продуктивними. Використання інтерактивних завдань, відеоуроків, онлайн-квестів та інших методів дозволяє учням краще засвоювати навчальний матеріал. Приклади інноваційних методів навчання включають: віртуальні екскурсії – (дозволяють учням відвідати музеї та історичні місця онлайн); навчальні ігри – (мотивують учнів до навчання через ігрові сценарії); медіапроекти – (сприяють розвитку творчих здібностей та командної роботи).

Під час уроків медіаграмотності учні вчать аналізувати джерела інформації, розпізнавати рекламу та маніпуляції у медіа. Ці навички є необхідними для сучасного громадянина.

Враховуючи головні моменти нашого дослідження, нами було визначено ряд умов застосування інноваційних технологій для формування медіакомпетентності учнів початкової школи, до яких віднесли наступні:

- ✓ використання молодшими школярами особистих мобільних пристроїв
- ✓ включення у структуру уроку практичних завдань, що потребують застосування девайсів
- ✓ адаптація завдань уроку до вікових та індивідуальних властивостей молодших школярів
- ✓ відповідне матеріально-технічне забезпечення навчального закладу та ін..

До групи інноваційних технологій навчання, що сприяють формування медіакомпетентності учнів початкової школи належать такі, як: інтерактивні технології, ігрові технології, проектні технології,

технології навчання у співробітництві, технологія проблемного навчання, особистісно-орієнтовані технології.

Однак, у межах проблеми нашого дослідження, акцентуємо увагу саме на тих інноваційних технологіях навчання, які, на нашу думку, є найбільш оптимальними у процесі формування медіакомпетентності учнів початкової школи. Так, інноваційна технологія – «Хмара тегів» - дозволяє здійснити інтерактив на уроці, це певне віртуальне подання певних категорій, що використовується для описування слів на сайтах. Така технологія є досить зручним способом вивчення нових термінів. У «хмару» можна помістити тему уроку, запитання до уроку, розповідь, скласти певне повідомлення тощо. Використання такої технології на уроці дозволяє розширити уявлення учнів про ті чи інші поняття, імена відомих діячів, чи правила. Хмару слів учні можуть створити також самостійно за допомогою відповідних програм: Word It Out , Word Cloud Generation, Word Art (Tagul) .

Медіатехнологія QR-код – це інноваційна технологія, яка дозволяє учням інтерпретувати інформацію через відповідні коди, що містяться у підручниках. За допомогою спеціальних кодів учні можуть переглядати різноманітну інформацію (реклама, листівки, тексти, плакати, оголошення, стенди). Використання цієї технології на уроці дозволяє мотивувати учнів до навчання. Так, через QR-коди молодші школярі можуть: за посиланням виконувати домашні завдання чи певні практичні роботи; долучатися до навчальних квестів; презентувати виставки; ділитися з іншими інформацією про певні події, факти.

Одним з цікавих варіантів інтерактивних технологій навчання, нам видається, технологія створення ментальних карт, які дозволяють на уроці презентувати тему чи окреме питання у досить нестандартний спосіб. Ментальні карти – це технологія для відображення способу мислення через узагальнення та структурування інформації візуально. Під час пояснення нового матеріалу створення ментальної карти дозволяє чітко засвоїти нові поняття. Наприкінці уроку – така ментальна карта використовується для рефлексії, підведення підсумків. До головних елементів ментальної карти належать слова, малюнки, позначення, схеми, наліпки. Учні можуть долучатися до створення ментальної карти як на уроці, так і під час виконання певного індивідуального самостійного завдання вдома (Луцанич,2017).

Інноваційна технологія, яка сприяє формуванню медіакомпетентності молодших школярів є технологія скрайбінг. Дана

технологія полягає у створенні малюнків, візуальних образів, через які учні краще сприймають інформацію, розвивають критичне мислення, вчать візуалізувати. Для створення скрайбінгу учні можуть використовувати онлайн-сервіси PowToon <https://cutt.ly/WgrbsW8>, VideoScribe, GoAnimate та інші.

Ще однією інноваційною технологією, яку розглядаємо у межах проблеми нашого наукового пошуку, є технологія BYOD, «bring your own device», що в перекладі означає «принеси свій власний девайс». Дана освітня технологія дозволяє учням використовувати на уроці мобільні телефони, планшети, мак буки для вивчення певних навчальних тем. Для зосередження уваги молодших школярів на змісті предмету вчитель може скористатися додатками Google Classroom, LearnBoost, Socrative, Google Drive, які дозволяють включити в урок відео, аудіо матеріали для кращого сприйняття теми уроку (Бабич, 2017).

Можна зробити висновок про те, що використання технології BYOD на уроках для формування медіакомпетентності учнів початкової школи – це: постійний зв'язок з усіма учнями; різні моделі даної технології на мобільних пристроях; можливість використання власних мобільних девайсів; навчання протягом усього уроку.

Цікавою нам видається інноваційна технологія web-квест, де учні віднаходять необхідну інформацію в мережі інтернет. Web-квести – це пошукова діяльність учнів, які по маршруту виконують заплановані завдання; це засіб навчання, для аналізу, узагальнення інформації з інтернет мережі. Основне завдання web-квестів – навчити учнів правильно сприймати інформацію, проявляти критичне мислення, оцінювати та узагальнювати, що в свою чергу виступає головними аспектами медіакомпетентності (Сокол, 2013).

Технологія створення креолізованих текстів, як засіб формування медіакомпетентності молодших школярів, полягає у створенні текстів, де поєднані вербальні та невербальні поняття візуально. Прикладами таких текстів є: брошура, буклет, постер, колаж, інтерактивний плакат, комікси.

Для формування медіакомпетентності учнів початкової школи також пропонуємо інноваційну технологію створення буктрейлерів – це технологія створення відеоролику за прочитаною книгою з метою її популяризації. Буктрейлери бувають анімаційні, ігрові, компютерні та у вигляді колажу. Разом з цією технологією слід розкрити інноваційну технологію «брендинг» - медіатехнологія, що полягає у створенні

колажу за допомогою елементів відомих брендів. Робота по створенню брендингу сприяє формуванню вмінь учнів щодо відбору інформації, узагальнення та презентації.

Процес формування медіакомпетентності учнів початкової школи вимагає також використання ігрових технологій навчання. У межах проблеми нашого дослідження, слід розглянути онлайн-медіаігри. Медіаосвітні ігри роблять процес навчання легшим та цікавішим, адже це система розважальних заходів, цікавих завдань для вивчення певної теми. Такими завданнями можуть бути такі ігри: рольові, імпровізаційні, театралізовані, імітаційні та ін. Така ігрова діяльність розвиває увагу учнів, пам'ять, мислення та кмітливість. Молодші школярі вчать працювати самостійно, розкривають внутрішній потенціал та вирішують складні навчальні завдання.

Висновки. Таким чином, ми дійшли висновку, що інноваційні технології навчання є потужним інструментом для формування медіакомпетентності учнів початкової школи. Вони забезпечують інтерактивність, індивідуальний підхід та розвиток критичного мислення молодших школярів.

Формування медіакомпетентності учнів початкової школи є важливим завданням сучасної освіти. Інноваційні технології надають широкі можливості для розвитку цих навичок. Педагогічний потенціал таких технологій полягає у підвищенні мотивації учнів, розвитку їхніх комунікативних та аналітичних здібностей, а також підготовці до викликів інформаційного суспільства.

Представлені у статті положення про формування медіакомпетентності учнів початкової школи звичайно потребують своєї подальшої розробки й уточнення у наступних дослідженнях.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо у розробці програми та представленні системи заходів щодо оптимізації умов процесу формування медіакомпетентності учнів початкової школи.

ЛІТЕРАТУРА

Бабич, А.В. (2017). Використання технології BYOD у процесі навчання в основній школі: *Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology Суть технології BYOD*. Т.5, №2, 1-4. (Babich, A.V. (2017). Using BYOD technology in the learning process in primary school: *Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology. The essence of BYOD technology*, Т.5, №2, 1-4).

Концепція впровадження медіа-освіти в Україні: станом на 20 травня 2010 р. / Президія Національної академії педагогічних наук України. Київ.: Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, 2010. (Concept of

implementation of media education in Ukraine: as of May 20, 2010 / Presidium of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. Kyiv: Institute of Social and Political Psychology of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, 2010).

- Луцанич, У.В., Лавренова, М.В. (2017). Використання ментальних карт на уроках у початковій школі. *Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції*, (Мукачево, 26–27 жовтня 2017 р.). Мукачево: Вид-во МДУ. (Lutsanich, U. V., Lavrenova, M. V. (2017). Using mental maps in lessons in primary school. *Education and formation of competitiveness of specialists in the conditions of European integration: collection of abstracts of the International Scientific and Practical Conference*, (Mukachevo, October 26–27, 2017,). Mukachevo: Moscow State University Publishing House).
- Медіакомпетентність – вміння для життя сучасної людини* (2017). Сучасний погляд, 4–5. Режим доступу: <http://journal.osnova.com.ua/download/3-476-61664.pdf>. (*Media competence – skills for the life of a modern person* (2017). Modern view, 4–5. Access mode: <http://journal.osnova.com.ua/download/3-476-61664.pdf>).
- Нова українська школа: порадник для вчителя* (2017). Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». (*New Ukrainian School: A Guide for Teachers* (2017). Kyiv: Publishing House “Pleiady”).
- Сокол, І. М. (2013). Веб-квест як інноваційний метод формування творчої особистості. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 2, 28-30. (Sokol, I. M. (2013). Web-quest as an innovative method of forming a creative personality. *Education and development of gifted individuals*, 2, 28-30.).
- Шумаєва, С. (2014). Медіакомпетентність як складова загальної мас-медійної освіти учнів. *Психологопедагогічні проблеми сільської школи: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*, 48. (Shumaeva, S. (2014). Media competence as a component of the general mass media education of students. *Psychological and pedagogical problems of a rural school: collection of scientific works of the Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University*, 48).

SUMMARY

Kostashchuk Oksana. Pedagogical potential of innovative learning technologies in the process of forming media competence of primary school students.

In the article, the author substantiates the relevance of the problem of forming media competence of primary school students by means of innovative teaching technologies. The need to form such a concept as “media competence” as a leading aspect of information consumption, covering all citizens, including primary school students, is revealed. It is proved that in the modern realities of the transformation of the education system, the rapid development of the information flow and technologies, the problem of forming a media-literate student who is able to respond to new challenges in learning, navigate the world of information and interpret it competently, etc., is of particular importance.

The key concept of the study is interpreted as the younger schoolchild's awareness of media, ways of finding information, the ability to analyze and create their own media production, to be a media cultural consumer, to demonstrate critical thinking. The multifaceted nature of the concept is determined through the functions, properties and structure of media competence, which presents the following structural

components: 1) informational-cognitive; 2) critical; 3) motivational; 4) moral-social; 5) contact; 6) activity.

It is determined that the formation of media competence is determined by such factors as: experience in carrying out practical actions with the media space; use of knowledge when working with various sources of information; desire to carry out media educational activities.

The emphasis is on the fact that the process of forming media competence through the use of innovative teaching technologies will contribute to the formation of a media competent consumer, that is, a primary school student. The author emphasizes that the pedagogical potential of innovative teaching technologies in the process of forming media competence of younger schoolchildren occurs through: the use of special tasks and practical cases to develop skills in creating their own media products; ensuring close interaction between the school and the family on issues of media education; the teacher's readiness to implement media educational tools.

Key words: media, information, competence, media competence, media education, innovative technologies, media literacy.

УДК 378.013:616.31](73)-043.86:006:[331.54:159.953.32]-043.2(045)

Віталій Мирошніченко

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ORCID ID 0009-0006-8325-7400

DOI 10.24139/2312-5993/2024.06/244-258

ВПЛИВ ПРОФЕСІЙНИХ АСОЦІАЦІЙ НА СТАНДАРТИЗАЦІЮ ТА РОЗВИТОК СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У США

Стаття аналізує вплив професійних асоціацій на стандартизацію стоматологічної освіти в США. Розглянуто роль Американської стоматологічної асоціації (ADA), Асоціації американських стоматологічних освітян (ADEA) та Комісії з акредитації стоматологічних програм (CODA) у формуванні стандартів навчання та акредитації. Окремо вивчаються інноваційні технології, міждисциплінарність та безперервний професійний розвиток у навчальних програмах. Підкреслено важливість міжнародної співпраці для підвищення якості освіти та підготовки конкурентоспроможних фахівців. Стаття є корисною для освітян, стоматологів і тих, хто цікавиться процесами стандартизації стоматологічної освіти.

Ключові слова: професійні асоціації, стоматологічна освіта, стандартизація, акредитація, інновації, міждисциплінарність, ADA, ADEA, CODA, міжнародна співпраця.

Постановка проблеми. Стоматологічна освіта є важливою складовою загальної медичної освіти, і її стандартизація відіграє ключову роль у забезпеченні високої якості медичної допомоги. У США розвиток стоматологічної освіти був тісно пов'язаний із діяльністю професійних асоціацій, що протягом кількох століть активно впливали на формування освітніх стандартів, акредитацію навчальних програм та професійну етику. Однак, попри значний